

นิพนธ์ต้นฉบับ

ผลการรักษาผู้ป่วยสะเก็ดเงิน ด้วยสมุนไพรตำรับโรงพยาบาลพระปกเกล้า

ฉัตรชัย สวัสดิไชย พ.บ.*

วาสนา สุขไพศาล พย.ม.*

กุลวรรณ ขัยเจริญพงศ์ พ.บ.*

เพ็ญศรี สงวนทรัพย์ บ.ว., บ.ภ.*

ทิพวรรณ ลิ้มประไพพงษ์ ค.ม.**

Abstract : The Result of Treatment Psoriatic Patients with Herbal Compounds in Prapokklao Hospital.

Chatchai Swaddichai M.D.*

Wasana Sookpaisal M.Ns.*

Kullawan Chaicharoenpong M.D.*

Pensree Sanguansap TTM.L.*

Tipawan Limprapaipong M.Ed.**

* Department of Thai Traditional Medical Clinic, Prapokkloa hospital, Chanthaburi Province, Thailand.

** Department of Prapokkloa Nursing Collage, Chanthaburi Province, Thailand.

J Prapokklao Hosp Clin Med Educat Center 2007;27: 248-255

The objective this study is to determine the factors were associated and the result of the treatment psoriatic patients with herbal compounds. Retrospective studied in medical records and interviewed 80 psoriatic patients in Thai Traditional Medical Clinic. Prapokklao Hospital during October 2006 to September 2010. Forty five were male (56.25 percent) and thirty five were female (43.75 percent).

* คลินิกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

** วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

All of cases were diagnosed and treated by modern medical doctors. The age onset between 7-91 years average 49 years. The most frequent of age more than 33 years 51 cases (63.80 percent), 17-32 years 27 cases (33.80 percent), less than 16 years 2 cases (2.5 percent). The age start to treat more than 33 years were 72 cases (90 percent), between 17-32 years were 8 cases (10 percent). The maximal duration of the diseases was 40 years and minimal duration was 1 year average 9 years. No history in family were 73 cases (91.25 percent). The lesion of the disease were improved 81.25 percent. The lesion were remission for a long time and then relapsing in short duration were 9 cases (13.85 percent) and relapsing for a long duration were 7 cases (14.77 percent) and the more and more improve were 46 cases (70.77 percent) The cases were not improved but continuing treatment were 3 cases (4.61 percent). The regular of taking medications associated with the remission of the disease significantly ($P=0.048$), but the anxiety, the heavy working and the harmful food were not associated with the remission. Herbal compounds can treat the psoriasis that associated with regular taking medications. The study should be correct more cases to analysis the associated factors with the successful of the treatment and failure to treat.

Key words : Herbal compounds, psoriasis, associated factors

บทนำ

โรคสะเก็ดเงินเป็นโรคซึ่งรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันไม่หายขาด จึงมีผู้ป่วยสะสมเพิ่มมากขึ้นทุกปี เป็นโรคที่สร้างความทุกข์ให้กับผู้ป่วยและครอบครัว สูญเสียค่าใช้จ่ายมาก เป็นโรคที่มีความผิดปกติที่ยีนส์ควบคุมการสร้างผิวหนัง ผิวหนังเจริญเร็วกว่าปกติ (ปกติ 26 วัน เป็น 3-4 วัน) ทำให้ผิวหนังหนา เจริญอัดแน่นหนา ลอกเป็นสะเก็ดสีเงิน ติดอยู่บนผิวหนังที่อักเสบแดง ทำให้เกิดอาการคัน แสบ แดกเป็นแผลสะเก็ดหลุดลอกจำนวนมาก ก่อความทรมานและอับอายของผู้ป่วย โรคสะเก็ดเงินพบได้ทั่วโลก ทุกเชื้อชาติ ประมาณร้อยละ 1-3 ของประชากรจังหวัดจันทบุรี โรคสะเก็ดเงินพบบ่อย

ลำดับสองของโรคผิวหนังทั้งหมดที่พบในคลินิกโรคผิวหนังโรงพยาบาลพระปกเกล้า โดย ปี 2553 พบโรคสะเก็ดเงิน 544 ราย จากผู้ป่วยโรคผิวหนังทั้งหมด 2,544 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.30 มีการศึกษาการรักษาโรคสะเก็ดเงินด้วยสมุนไพรตำรับไว้ค่อนข้างน้อย จึงรวบรวมผลการรักษาผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงินด้วยสมุนไพรตำรับโรงพยาบาลพระปกเกล้า และปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการรักษา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการรักษาโรคสะเก็ดเงินด้วยสมุนไพรตำรับโรงพยาบาลพระปกเกล้า และปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการรักษา

ผู้ป่วยและวิธีการศึกษา

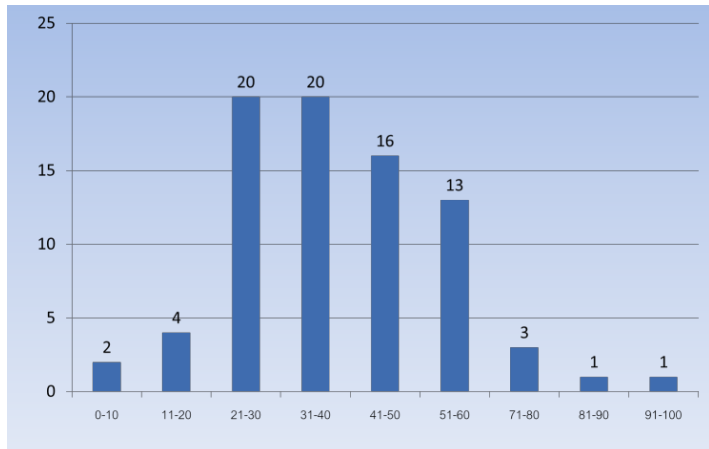
ทำการศึกษาย้อนหลังจากเวชระเบียนผู้ป่วยของโรงพยาบาลพระปกเกล้า ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2549 ถึงเดือนกันยายน 2553 ในกลุ่มผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงินที่มารับการรักษาในคลินิกแพทย์แผนไทยโดยใช้สมุนไพรตำรับโรงพยาบาลพระปกเกล้า

ผลการศึกษา

ผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงินที่มารับการรักษา

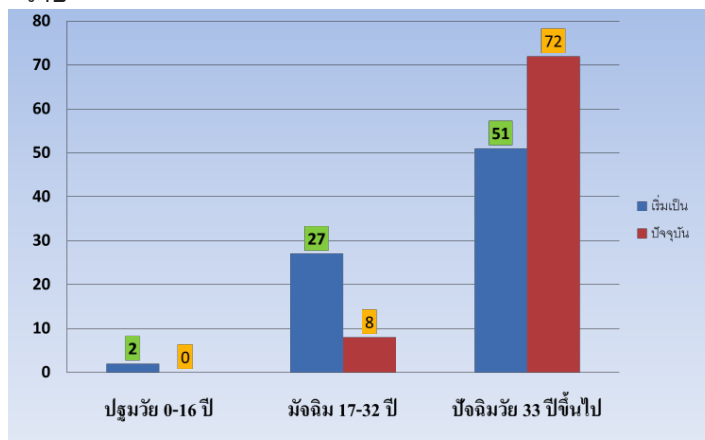
ทั้งหมด 80 ราย ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์แผนปัจจุบันและได้รับการรักษาด้วยยาทา ยารับประทานมาก่อน ไม่มีผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยครั้งแรกจากคลินิกแพทย์แผนไทย ข้อมูลทั่วไป เป็นเพศชาย 45 ราย (ร้อยละ 56.25) เพศหญิง 35 ราย (ร้อยละ 43.75) อายุเริ่มเป็น 7-91 ปี แผนภูมิที่ 1 แสดงช่วงอายุที่เริ่มเป็น แบ่งตามช่วงอายุ 10 ปี พบมากช่วงอายุ 21-60 ปี 69 ราย ร้อยละ 86.25

ราย

แผนภูมิที่ 1 แสดงช่วงอายุที่เริ่มเป็น แบ่งตามช่วงอายุ 10 ปี

ราย

แผนภูมิที่ 2 แสดงช่วงอายุที่เริ่มเป็นแบ่งตามช่วงอายุของแผนไทย

จากแผนภูมิที่ 2 พบมากที่สุดช่วง ปัจจุบันวัย อายุ 33 ปีขึ้นไป 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.80 มัชฌิมวัย อายุ 17-32 ปี 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.80 ปฐมวัย อายุแรกเกิด-16 ปี 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 อายุที่มารับการรักษาแบบแผนไทย มัชฌิมวัย อายุ 17-32 ปี 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 ปัจจุบันวัย อายุ 33 ปีขึ้นไป 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 90

มีประวัติทางพันธุกรรม 7 ราย คิดเป็น

ร้อยละ 8.80 ไม่มีประวัติทางพันธุกรรม 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.30 ผลการรักษา จากตารางที่ 1 ผู้ป่วยรักษาต่อเนื่อง 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.25 หายสนิท นานๆ เป็นครั้ง 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.85 หายสนิทระยะสั้นแล้วผื่นขึ้นอีก 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.77 อาการกำเริบดีขึ้นตามลำดับ 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.77 ยังไม่ดีขึ้นแต่กินยารักษาอยู่ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.61

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้ป่วยที่กำลังรักษาอยู่จำแนกตามผลการรักษา และจำนวนผู้ป่วยที่หยุดการรักษา จำแนกตามสาเหตุที่หยุดการรักษา

ผล เพศ	ผลการรักษา					หยุดรักษา			
	หายสนิท นานๆเป็นที	เป็นนาน หายสนิทสั้น	ไม่เคย หาย	อาการดีขึ้น ตามลำดับ	รวม	ทนไม่ไหว ผื่นขึ้นมาก	ติดตาม ไม่ได้	รับประทาน ยาต้มยาก	รวม
ชาย	4	5	2	25	36	5	2	2	9
หญิง	5	2	1	21	29	4	2	0	6
รวม	9	7	3	46	65	9	4	2	15

ในผู้ป่วยที่มีการรักษาต่อเนื่องจำนวน 65 ราย มีผลการรักษาที่ดีขึ้น จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.38 ผู้ป่วยที่การรักษาได้ผลดี ส่วนใหญ่ทำงานหนัก คิดเป็นร้อยละ 88.71 รับประทานยาสม่ำเสมอคิดเป็นร้อยละ 88.71 ไม่งดของแสลง คิดเป็นร้อยละ 59.7 และไม่มี ความเครียด คิดเป็นร้อยละ 54.8 การศึกษาปัจจัย

ที่อาจส่งผลต่อการรักษา ในตารางที่ 2 พบว่า มีเพียงปัจจัยเดียวที่สัมพันธ์กับผลการรักษา คือ การรับประทานยา สม่ำเสมอ โดยมีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ < 0.05 ($P=0.048$) ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับการทำงานหนัก อาการแสลง ความเครียด ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลการรักษากับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (n = 65 คน)

ปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการรักษา	ผลการรักษา				Chi-square	p-value
	หาย		ไม่หาย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การทำงาน						
-ไม่ทำงานหนัก	7	87.5	1	12.5	0.055	0.330
-ทำงานหนัก	55	96.5	2	3.5		
ความสม่ำเสมอของการรับประทานยา						
-รับประทานยาสม่ำเสมอ	55	98.2	1	1.8	3.446	0.048
-รับประทานยาไม่สม่ำเสมอ	7	77.8	2	22.2		
อาหารแสง						
-การงดอาหารแสง	25	96.2	1	3.8	0.000	0.650
-การไม่งดอาหารแสง	37	94.9	2	5.1		
ความเครียด						
-มีความเครียด	28	93.3	2	6.7	0.019	0.442
-ไม่มีความเครียด	34	97.1	1	2.9		

ตัวอย่างผู้ป่วยรายที่ 1

ก่อนรักษา

หลังรักษา 7 สัปดาห์

ตัวอย่างผู้ป่วยรายที่ 2

เด็กชายไทยอายุ 14 ปี

ก่อนรักษา

หลังรักษา 7 สัปดาห์

วิจารณ์

ผู้ป่วยสะเก็ดเงินจำนวนมากขึ้น เพราะรักษาแล้วไม่หายขาด จึงมุ่งหาวิธีทางเลือกอื่นๆ ในการรักษา การรักษาด้วยสมุนไพรรับประทาน และทา ก็เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง แต่มีการศึกษารายงานไว้บ้าง

มีการศึกษาฤทธิ์สมุนไพรเดี่ยว⁸ และสมุนไพรตำรับ^{9,10,6} ที่ใช้รักษาโรคสะเก็ดเงินในต่างประเทศ ค่อนข้างมากและมีมานาน โดยเฉพาะในจีน มีหลายชนิดที่ได้ผลดีทั้งในรูปแบบรับประทาน และรูปแบบยาทา แต่การบันทึกข้อมูลยังไม่ค่อยสมบูรณ์ สมุนไพรตระกูลโมก (Wrightia Tinctoria) แขนงลอยในน้ำมันทาหางหนู ตกสะเก็ดแล้วตรวจจุลเซลล์ที่หางหนู

พบว่าดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับทาด้วยสารวิตามินเอ เบต้าเมทาโซนครีม และอีมีลชันเบส⁷ การศึกษาทาจากสมุนไพร Wrightia Tinctoria ผสมกับ Cocos Nucifera เปรียบเทียบกับยา Dithranol Ointment ซึ่งเป็นยามาตรฐานการแพทย์แผนปัจจุบัน ในผู้ป่วยโรคสะเก็ดเงิน พบว่าการเปลี่ยนแปลงกลับสู่ปกติ ในกลุ่มสมุนไพร Wrightia Tinctoria และ Cocos Nucifera ดีกว่ากลุ่มควบคุม Dithranol Ointment อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁷ ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบทายาครามธรรมชาติ เทียบกับ Vihide Ointment ในผู้ป่วยสะเก็ดเงินติดตามดูการเปลี่ยนแปลงระดับเซลล์ พบว่ากลุ่มที่ทายาครามธรรมชาติ ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ในประเทศไทยมีการศึกษาการ

หาหน่อไม้ผสมกำมะถัน เปรียบเทียบกับข้างที่ไม่ได้ทา ก็ให้ผลการรักษาได้ผลดี^{3,1,5} การศึกษาสมุนไพรตำรับรปประทาน รักษาโรคสะเก็ดเงินมีรายงานไว้น้อยมาก การติดตามผลการรักษาโรคสะเก็ดเงินด้วยสมุนไพรตำรับ ได้ผลดีในคลินิกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี²

จากแผนภูมิที่ 1 แผนภูมิที่ 2 จะเห็นได้ว่า อายุที่เกิดความผิดปกติ มักเกิดในวัยกลางคนมากที่สุด แต่พบได้ตั้งแต่ในวัยเด็กจนถึงผู้สูงอายุ ระยะเวลาที่เป็นนานตั้งแต่ 1 ปี สูงสุดถึง 40 ปี แสดงให้เห็นว่าเกิดขึ้นได้ทุกวัน และเป็นเรื้อรังไม่หายขาดคู่ไปกับการดำเนินชีวิต จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ผลการรักษาดีเป็นที่น่าสนใจทั้งผู้ป่วยและผู้ให้การรักษาถึง 62 ราย (ร้อยละ 95.38) แต่การหายก็ยังมีการกลับเป็นใหม่ สั้นๆ หรือเป็นใหม่ระยะเวลานานแทรก ไม่มีอาการหายขาด และผู้ป่วยดีขึ้นเรื่อยๆ มีจำนวนมากขึ้นที่ไม่ได้ผลแต่ยังตั้งใจรับยาสมุนไพรตำรับรักษาอยู่ 3 ราย (ร้อยละ 4.61) และจากการใช้สมุนไพรในการรักษาโดยการทาที่มีรายงานไว้นานมาก หรือจากการรับประทานจากการศึกษาครั้งนี้ อาจได้ผลสำหรับผื่นที่เกิดขึ้น แต่ที่ไม่หายขาดอาจเพราะไม่มีผลต่อยีนส์ที่ผิดปกติของการสร้างผิวหนังให้กลับสู่ปกติ ซึ่งน่าจะติดตามผลการเปลี่ยนแปลงลักษณะเซลล์หรือยีนส์ต่อไป และติดตามภาวะแทรกซ้อนของการใช้ยาสมุนไพร

ยาสมุนไพรตำรับโรงพยาบาลพระปกเกล้าสามารถรักษาโรคสะเก็ดเงินได้ผล ทั้งนี้สัมพันธ์กับการรับประทานยาให้สม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ ผศ.ดร.วันทนา มณีศรีวงศ์กุล และ รศ.ดร.อรสา พันธุ์ภักดี (2548)⁴ ที่ศึกษาใน

ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด และเอดส์ในโรงพยาบาลรามาธิบดี พบว่าการที่ผู้ป่วยรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาได้มากขึ้น ผู้ที่รับประทานยาไม่สม่ำเสมอ ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน และมีคุณภาพชีวิตลดลง ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข เพราะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรทางด้านสุขภาพอีกด้วย การส่งเสริมให้ผู้ป่วยรับประทานยาสม่ำเสมอ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การรักษาได้ผล ช่วยลดต้นทุนการดูแลรักษาในภาพรวมของประเทศ

ส่วนปัจจัยด้านอาหารแสลง ในการวิจัยนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการหายของโรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาย้อนหลัง ผู้ป่วยทุกรายได้รับการแนะนำให้งดอาหารแสลง และส่วนมากจะงดอาหารในช่วงแรก แต่มีการรับประทานบ้างในช่วงหลัง จึงบอกไม่ได้ชัดเจนว่าการงดอาหารแสลงมีผลกับการรักษาหรือไม่ หากจะเปรียบเทียบให้แน่ชัด จึงควรทำการวิจัยเชิงทดลอง มีกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบให้ชัดเจนต่อไป

สำหรับปัจจัยด้านความเครียด และการทำงานหนัก ใช้สอบถามจากความรู้สึกของผู้ป่วย ซึ่งมาตรฐานของแต่ละคนจะไม่เท่ากัน จึงควรจะใช้แบบประเมินมาตรฐาน เพื่อให้ได้ค่าที่แน่นอน และผลการรักษาผู้ป่วย นอกจากวัดที่การหายของรอยโรคแล้ว น่าจะมีการวัดเรื่องคุณภาพชีวิต (Quality of life) ของผู้ป่วย ก่อนและหลังการรักษา เพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนต่อไป

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สมุนไพรตำรับที่ใช้รักษาผู้ป่วยสะเก็ดเงิน ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ผลดีเป็นทางเลือกอีกทาง

หนึ่งของผู้ป่วยและผู้ให้บริการ ควรแนะนำให้ปฏิบัติตนในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดและในการศึกษาต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการประเมินที่ได้มาตรฐาน และควรศึกษาถึงระดับเนื้อเยื่อและยีนส์ เพื่อเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือและอ้างอิงได้ต่อไป

Reference

- กัญจนา ดีวิเศษ. คู่มือเวชกรรมแผนโบราณ. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปราจีนบุรี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี ศูนย์ประสานงานการแพทย์แผนไทยภาคกลาง จังหวัดปราจีนบุรี, 2537 : 1-119.
- ฉัตรชัย สวัสดิไชย และคณะ. “ผลการจัดบริการคลินิกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี,” วารสารวิชาการสาธารณสุข. เล่มที่ 19/5. กันยายน-ตุลาคม, 2553 : 724-36.
- ดวงแข รักไทย. ผลการรักษาสะกดเงินด้วยหน่อไม้และกำมะถัน. ตริ่ง : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี, 2544 : 1-64.
- วันทนา มณีศรีวงศ์กุล และ อรสา พันธุ์ภักดี. ผลดีกีนยาสมำเสมอ.(ออนไลน์).2548: สืบค้นจาก http://www.tlcthai.com/webboard/view_topic.php?table_id=1&cate_id=67&post_id=12437 [10 มีนาคม 2554]
- วุฒิ วุฒิธรรมเวช. เกษัชกรรมไทย รวมสมุนไพร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์, 2540 : 1-480.
- Kase Y, Saitoh K, Makino B. Relationship between the antidiarrhoeal effects of Hange-Shashin-To and its active components. *Phytother Res*, 1999; (13)468-73.
- Mitra SK. A Feature of psoriasis by wrightiatinctoria(in emulsion) – histological evaluation based on mouse tail test. Reversal of paradermatosis. *Int J Dermatol*, 1998 : 43(3)102-4.
- Baktha NB, Reddy MD. Clinical and Histopathological Evaluation of the Effect of Wrightiatinctoria Formulation (RegSoR®) on Psoriasis Vulgaris. *US Dermatology review*, 2007 : 6-8.
- Tse TW. Use of common Chinese herbs in the treatment of psoriasis. Volume 28, Issue 5. September, *Clinical and Experimental Dermatology*, 2003 : 469–75.
- Xu Q, Yuan K, Lu J. A new strategy for regulating the immunological liver injury—effectiveness of DTH – inhibiting agents on DTH-induced liver injury to picryl chloride. *Pharmacol Res*, 1997 : (36)401-9.
- Xu Q, Jiang J, Wu F. Anti-inflammatory activity of the aqueous extract from *Rhizomasmilacisglabrae*. *Pharmacol Res*, 1997 : (36)309-17.
- Yin-Ku Lin. The Efficacy and Safety of Topically Applied Indigo Naturalis Ointment in Patients with Plaque-Type Psoriasis. *Dermatology*, 2007 : (214) 155-61.